SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2089

av Robert Olesen och Monica Haider (båda S)

Stärkt järnvägskapacitet genom dubbelspår mellan Alvesta och Växjö och utbyggnad av Södra stambanan till Alvesta

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att prioritera en utbyggnad till dubbelspår på hela sträckan mellan Alvesta och Växjö och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över förutsättningarna för att säkerställa en långsiktig planering för ökad spårkapacitet på Södra stambanan mellan Hässleholm och Alvesta, inklusive möjligheten att bygga ytterligare spår, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att påskynda genomförandet av kapacitetshöjande åtgärder på järnvägen mellan Hässleholm och Alvesta och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att säkerställa genomförandet av triangelspåret i Alvesta och utveckla Alvesta bangård och stationsområde för ökad kapacitet och funktionalitet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att säkerställa att kapacitetshöjande åtgärder mellan Alvesta

och Växjö genomförs etappvis utan att fördröja eller försvåra en fullständig dubbelspårsutbyggnad och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att stärka underhållet och förbättra samordningen av järnvägstrafiken på Södra stambanan och Kust till kust-banan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En fungerande järnväg är avgörande för Sveriges utveckling

Sverige behöver ett järnvägssystem som människor och företag kan lita på. En väl fungerande järnväg är en förutsättning för att människor ska kunna pendla till arbete och utbildning, för att näringslivet ska kunna transportera sina varor och för att hela landet ska kunna utvecklas.

Under lång tid har investeringarna i järnvägens kapacitet och underhåll inte motsvarat de växande transportbehoven. Resultatet är ett järnvägssystem där kapacitetsbrist, störningar och förseningar alltför ofta påverkar både resenärer och godstransporter.

Detta blir särskilt tydligt i södra Sverige, där flera av landets viktigaste järnvägsstråk möts. Här samsas regional persontrafik, långväga persontåg och omfattande godstransporter om en infrastruktur som på flera sträckor redan är hårt belastad.

För att möta framtidens behov krävs både ett stärkt järnvägsunderhåll och långsiktiga investeringar som ökar kapaciteten.

Två av de mest angelägna investeringarna är en utbyggnad till dubbelspår mellan Alvesta och Växjö och en förstärkning av Södra stambanan mellan Hässleholm och Alvesta.

Dubbelspår mellan Alvesta och Växjö måste prioriteras

Järnvägen mellan Alvesta och Växjö är en av de viktigaste transportlänkarna i sydöstra Sverige. Sträckan förbinder Växjö och stora delar av Kronoberg med Södra stambanan och därmed med Stockholm, Skåne, Öresundsregionen och kontinenten.

Trots sträckans stora betydelse är järnvägen enkelspårig. Det innebär att möten mellan tåg måste ske på särskilda mötesstationer, vilket begränsar kapaciteten och gör trafiken känslig för störningar.

När ett tåg blir försenat kan konsekvenserna snabbt sprida sig till andra tåg och vidare ut i järnvägssystemet.

Kapacitetsproblemen påverkar såväl Öresundstågen och den regionala tågtrafiken som godstransporterna. Begränsningarna försvårar dessutom möjligheterna att utveckla trafiken med fler avgångar och bättre anslutningar.

Växjö är en viktig regional tillväxtmotor med universitet, sjukhus, offentlig verksamhet och ett växande näringsliv. Samtidigt är Alvesta en central järnvägsknutpunkt för hela södra Sverige.

En utbyggnad till dubbelspår skulle förbättra förutsättningarna för arbetspendling, kompetensförsörjning och regional utveckling. Den skulle också skapa möjligheter till tätare trafik, kortare restider och bättre punktlighet.

Investeringen är därför inte enbart en fråga för Alvesta och Växjö, utan har betydelse för hela Kronoberg och för järnvägsförbindelserna mellan sydöstra Sverige och övriga landet.

Det långsiktiga målet måste vara dubbelspår på hela sträckan mellan Alvesta och Växjö.

Kapacitetshöjande åtgärder, såsom nya mötesspår och partiella dubbelspår, kan vara viktiga steg på vägen. De får dock inte ersätta eller fördröja den långsiktigt nödvändiga dubbelspårsutbyggnaden.

Regeringen bör därför säkerställa att Trafikverket tar fram en sammanhållen plan för hur hela sträckan ska byggas ut, med tydliga etapper, tidsramar och finansieringsförutsättningar.

Södra stambanan mellan Hässleholm och Alvesta behöver ökad kapacitet

Södra stambanan är en av Sveriges viktigaste järnvägsförbindelser och har avgörande betydelse för såväl nationell persontrafik som godstransporter.

Sträckan mellan Hässleholm och Alvesta utgör en strategisk del av förbindelsen mellan södra Sverige och landets mellersta och norra delar.

Här går långväga persontåg, regional persontrafik och godståg med olika hastigheter och trafikupplägg. Den höga belastningen innebär att möjligheterna att utöka trafiken är begränsade och att störningar riskerar att få omfattande konsekvenser.

Samtidigt förväntas behovet av transporter öka.

Den fasta förbindelsen över Fehmarn Bält kommer att förändra förutsättningarna för järnvägstrafiken mellan Skandinavien och kontinentala Europa. Det kan skapa nya möjligheter för svenska företag att transportera gods på järnväg, men ställer också högre krav på kapaciteten i det svenska järnvägsnätet.

Om kapaciteten på Södra stambanan inte byggs ut riskerar flaskhalsarna att flyttas norrut från Skåne till södra Småland.

Det är därför nödvändigt att planera för en långsiktig kapacitetsförstärkning på sträckan mellan Hässleholm och Alvesta.

På kortare sikt behöver fler förbigångsspår, förbättrade trafiklösningar och andra kapacitetshöjande åtgärder genomföras. På längre sikt måste även möjligheten att bygga ytterligare två spår på delar av eller hela sträckan prövas och förberedas.

Utvecklingen av Södra stambanan måste ses som ett sammanhängande projekt där investeringar söder om Hässleholm samordnas med åtgärder norrut mot Alvesta.

Det är inte tillräckligt att förstärka enskilda delar av järnvägsnätet om kapacitetsbristerna samtidigt kvarstår på anslutande sträckor.

Alvesta är en strategisk järnvägsknutpunkt

Alvesta har en särskild betydelse i det svenska järnvägssystemet. Här möts Södra stambanan och Kust till kust-banan, vilket gör orten till en viktig knutpunkt för såväl persontrafik som godstransporter.

Stationen är dessutom en viktig bytespunkt för resenärer från stora delar av Kronoberg och angränsande län.

När kapaciteten i Alvesta begränsas påverkar det därför inte enbart den lokala trafiken utan även tågtrafiken på flera anslutande järnvägsstråk.

För att stärka järnvägssystemets funktionalitet behöver Alvesta utvecklas som en sammanhållen järnvägsnod.

En viktig del är genomförandet av det planerade triangelspåret, som skapar bättre förutsättningar för tågtrafik mellan Värnamo, Alvesta och Älmhult. Genom att minska behovet av tidskrävande växlingsrörelser kan kapacitet frigöras på Alvesta bangård.

Samtidigt behöver bangårdens och stationsområdets framtida kapacitetsbehov analyseras i nära samband med utbyggnaden av dubbelspår mot Växjö och förstärkningarna på Södra stambanan.

Investeringarna måste planeras tillsammans för att säkerställa att Alvesta även i framtiden kan fungera som en effektiv och robust knutpunkt i järnvägssystemet.

Stärkt järnväg gynnar näringslivet och arbetsmarknaden

Kronoberg har ett starkt och exportinriktat näringsliv med betydande behov av väl fungerande transporter.

Industriföretag och andra verksamheter är beroende av att gods kan transporteras effektivt och tillförlitligt till svenska och internationella marknader.

Samtidigt är möjligheten att pendla mellan bostad, arbete och utbildning avgörande för att företag och offentliga arbetsgivare ska kunna rekrytera rätt kompetens.

En utbyggd järnväg mellan Alvesta och Växjö och en förstärkt Södra stambana skulle bidra till att knyta samman arbetsmarknaderna i Kronoberg, Jönköpings län och Skåne.

Det skulle också förbättra möjligheterna att resa mellan Växjö, Alvesta, Älmhult, Hässleholm, Lund, Malmö och Köpenhamn.

För företag i hela sydöstra Sverige skulle en mer kapacitetsstark järnväg innebära förbättrad tillgänglighet till hamnar, terminaler och internationella transportförbindelser.

Satsningarna handlar därför ytterst om att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen, ökad konkurrenskraft och en starkare regional utveckling.

Ett robust järnvägssystem stärker Sveriges beredskap

Järnvägens betydelse har också ökat ur ett säkerhets- och beredskapsperspektiv.

Sveriges medlemskap i Nato innebär ökade krav på ett transportsystem som kan hantera både civila och militära transportbehov.

Södra stambanan är en strategiskt viktig transportled som förbinder södra Sverige med övriga landet och med Europa.

Ett järnvägssystem med stora kapacitetsbegränsningar och begränsade möjligheter till omledning är sårbart vid störningar, olyckor och kriser.

Genom att bygga ut kapaciteten på Södra stambanan, förbättra anslutningarna i Alvesta och skapa dubbelspår mot Växjö stärks järnvägssystemets motståndskraft.

Detta är investeringar som gynnar både samhällsekonomin och Sveriges långsiktiga beredskap.

Långsiktiga investeringar och bättre underhåll måste gå hand i hand

Sverige behöver komma bort från ett järnvägssystem där underhållsskulden växer samtidigt som kapacitetsbristerna begränsar möjligheterna till utveckling.

För att järnvägen ska fungera krävs ett långsiktigt och förutsägbart underhåll, men också investeringar som undanröjer de flaskhalsar som finns i systemet.

Trafikverket behöver därför ges tydliga förutsättningar att planera underhåll och kapacitetshöjande åtgärder tillsammans med berörda tågoperatörer, regioner och kommuner.

Det är särskilt angeläget på Södra stambanan och Kust till kust-banan, där störningar snabbt får konsekvenser för ett stort antal resenärer och godstransporter.

En bättre samordning mellan underhåll, trafikplanering och investeringar kan bidra till ökad punktlighet, bättre resursutnyttjande och minskade störningar.

Sverige måste investera för framtiden

Utvecklingen av järnvägen i södra Sverige är en nationell angelägenhet.

Dubbelspår mellan Alvesta och Växjö och ökad kapacitet på Södra stambanan mellan Hässleholm och Alvesta är investeringar som stärker hela transportsystemet.

De förbättrar möjligheterna för människor att resa till arbete och utbildning, skapar bättre förutsättningar för näringslivets transporter och stärker Sveriges förbindelser med övriga Europa.

Samtidigt bidrar de till klimatomställningen och till ett mer robust transportsystem med bättre förutsättningar att möta framtidens beredskapsbehov.

Regeringen måste därför säkerställa att dessa järnvägsstråk ges hög prioritet i den fortsatta utvecklingen av den nationella transportinfrastrukturen.

Det är dags att gå från återkommande utredningar och tillfälliga kapacitetslösningar till långsiktiga beslut om att bygga ut järnvägen.

Dubbelspår mellan Alvesta och Växjö och en kapacitetsstark Södra stambana hela vägen till Alvesta är avgörande för att stärka Kronobergs utveckling och skapa ett järnvägssystem som hela Sverige kan lita på.

Robert Olesen (S) *Monica Haider (S)*